

Opinia Komitetu Regionów „władze lokalne: podmioty rozwoju”

(2009/C 200/05)

KOMITET REGIONÓW

- Wyraża zadowolenie z komunikatu Komisji Europejskiej, która już w tytule otwarcie uznaje miejsce, jakie władze lokalne i regionalne zajmują w międzynarodowej współpracy na rzecz krajów rozwijających się.
- Z zadowoleniem rozpoznaje większość elementów, których wartość sam uznał w poprzednich opiniach z lat 2005, 2007 i 2008 w tej sprawie.
- Podkreślając szczególnie wkład władz lokalnych i regionalnych uznaje konieczność harmonizacji na wszystkich szczeblach działań podejmowanych w ramach współpracy i domaga się postępów w pełnym włączaniu władz lokalnych i regionalnych krajów rozwijających się w politykę rozwoju i współpracy.
- Z zadowoleniem przyjmuje propozycję, aby w ramach instytucji europejskich pełnić funkcję punktu oparcia dla prowadzenia zorganizowanego dialogu z samorządami na temat rozwoju, uznając tę propozycję za w pełni zgodną z rolą przyznaną mu na mocy traktatów.
- Zobowiązuje się do podjęcia koniecznych kroków w celu zorganizowania wraz z Komisją dorocznych konferencji dotyczących współpracy zdecentralizowanej, które odbywałyby się z udziałem „wszystkich podmiotów uczestniczących w systemie współpracy” i proponuje, by organizowano je tuż po sesjach plenarnych Komitetu Regionów, a jeśli to możliwe, pierwsze posiedzenie powinno mieć miejsce przed końcem 2009 roku.
- Ma zamiar stworzyć i prowadzić, wraz z Komisją Europejską, „giełdę” współpracy zdecentralizowanej w postaci portalu internetowego, który stanowić będzie wirtualną kontynuację tych konferencji.
- Zaleca opracowanie dokumentów, uwzględniających potrzebę informowania władz lokalnych i regionalnych o prowadzonej przez UE polityce rozwoju.
- Przypomina, że wiedza w kwestii tego, kto, co i gdzie robi jest niezbędna, aby uniknąć powielania i by podstawą prac w tym zakresie były dostępne informacje.

Sprawozdawca: Christophe ROUILLON (FR/PSE), mer Coulaïnes

Dokument źródłowy:

Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Władze lokalne: podmioty rozwoju”

COM (2008) 626 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A Uwagi ogólne

1. **Wyraża zadowolenie** z komunikatu Komisji Europejskiej, która już w tytule otwarcie uznaje miejsce, jakie władze lokalne i regionalne zajmują w międzynarodowej współpracy na rzecz krajów rozwijających się.

2. **Wyraża również zadowolenie** z podejścia Komisji, która wychodzi od rzezonego uznania, aby następnie zająć się stopniowym organizowaniem stosunków między europejską polityką rozwoju a działaniami w zakresie współpracy zdecentralizowanej podejmowanymi przez samorządy lokalne i regionalne. Komisja proponuje zatem szereg sposobów, aby wspomniane uznanie władz lokalnych i regionalnych jako podmiotów rozwoju przełożyć na konkretne działania.

3. **Podkreśla**, że od czasu opublikowania komunikatu w dniach 15–17 listopada 2009 r. w Strasburgu miały miejsce III Europejskie Dni Rozwoju. W kontekście światowego kryzysu gospodarczego skupiono się na wymiarze lokalnym rozwoju. Europejskie Dni Rozwoju stały się dobrą okazją, aby na wiele sposobów i w obecności licznej publiczności uznać wartość bogactwa działań władz lokalnych i regionalnych: oficjalnie zaprezentowano i rozdano Europejską kartę współpracy w zakresie wsparcia dla lokalnego sprawowania rządów [w komunikacie Komisji zwanego „ładem administracyjno-regulacyjnym” — przyp. tłum.], która stanowi dokument towarzyszący komunikatowi Komisji; oficjalnie zainaugurowano nową platformę władz lokalnych i regionalnych na rzecz rozwoju, której stworzenie KR zalecał od chwili wydania opinii z listopada 2005 r.; uznano wartość współpracy zdecentralizowanej na rzecz rozwoju oraz partnerstwa podczas uroczystości, w której uczestniczyli komisarz ds. rozwoju i pomocy humanitarnej oraz przewodniczący Komitetu Regionów.

4. **Docenia** fakt, że Komisja przedstawiła szczególny udział władz lokalnych i regionalnych w procesie rozwoju i wspierania lokalnego sprawowania rządów i że — co stanowi nowość — oparła się na konkretnych przykładach, aby pokazać różnorodność i bogactwo rzezonego udziału.

5. **Z zadowoleniem rozpoznaje** większość elementów, których wartość sam uznał w poprzednich opiniach z lat 2005, 2007 i 2008 w sprawie współpracy władz lokalnych i regionalnych na rzecz rozwoju.

6. **Nie chce** niepotrzebnie ponownie wymieniać wszystkich aspektów współpracy zdecentralizowanej, które już miał okazję wyszczególnić. Dlatego też po prostu **przypomina**, że cechuje ją jednocześnie różnorodność podstaw prawnych w zależności od państwa członkowskiego Unii i silna wartość dodana dla procesu rozwoju na całym świecie. Jej skuteczność wynika z obecności lokalnych przedstawicieli władzy w terenie, jak najbliższej potrzeb beneficjentów tej współpracy. Władze lokalne i regionalne uczestniczące we współpracy zdecentralizowanej zbierają doświadczenia, dzięki którym zyskują zdolności doradcze i wiedzę fachową szczególnie cenną w zwalczaniu ubóstwa i przyczynianiu się do realizacji milenijnych celów rozwoju (MCR) ⁽¹⁾.

7. **Przypomina również**, że władze lokalne i regionalne są w stanie odegrać pierwszoplanową rolę we współpracy międzynarodowej ukierunkowanej na wspieranie demokratycznego sprawowania rządów na szczeblu lokalnym. KR wyraża zatem zadowolenie, że zasady i linie działania przedstawione w Europejskiej karcie współpracy w zakresie wsparcia dla lokalnego sprawowania rządów, wspomnianej w punkcie 3, uzupełniają komunikat Komisji. **Wzywa do szerszego rozpowszechnienia** tego tekstu, który stanowi wynik konsultacji przeprowadzanych w różnych państwach członkowskich oraz z partnerami w krajach rozwijających się i który podkreśla w szczególności potrzebę tworzenia powiązań między różnymi podmiotami działającymi na szczeblu lokalnym, lecz również na wszystkich innych szczeblach działań (lokalnym, krajowym i światowym).

8. **Pragnie podkreślić**, iż obok demokratycznego sprawowania rządów (w komunikacie Komisji „ład administracyjno-regulacyjny”), który sprzyja zaangażowaniu zainteresowanej ludności, współpraca samorządów terytorialnych za sprawą różnorodności sektorów działania oraz podmiotów publicznych i prywatnych, po których wsparcie może sięgać, stanowi potężny czynnik rozwoju lokalnego. Może stymulować organizację

⁽¹⁾ W 2005 r. pięć lat po przyjęciu milenijnych celów rozwoju (cele wyznaczone na 2015 r.) Sekretarz Generalny ONZ w swoim sprawozdaniu (A/59/2005) przypomniał, że ponad miliard osób żyje nadal poniżej progu ubóstwa, dysponując mniej niż jednym dolarem na dzień. Zobacz całe sprawozdanie: <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/270/79>.

produkcji, obieg handlowy i działania gospodarcze z poszanowaniem ludności i środowiska naturalnego. Wymiar ten jest szczególnie potrzebny w przypadku słabiej rozwiniętych obszarów wiejskich, ponieważ pozwala walczyć jednocześnie z ubóstwem oraz ze zjawiskiem masowej emigracji do miast lub z pokusą nielegalnej emigracji za granicę.

9. **Docenia**, że w swoim komunikacie Komisja podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w podnoszeniu świadomości społeczeństwa w kwestii rozwoju i zwalczania ubóstwa na świecie. Jest przekonany, że wpływ podnoszenia świadomości może być tym silniejszy, jeśli zostanie oparty na współpracy między jednym europejskim samorządem terytorialnym a jednym bądź wieloma samorządami krajów rozwijających się. Działania podnoszące świadomość w jasny sposób wyrażają partnerstwa na rzecz rozwoju, jakie potrafią zawiązać stowarzyszenia i samorządy, ponieważ w dużej mierze opierają się one na udziale lokalnych stowarzyszeń gromadzących obywateli zainteresowanych zagadnieniami związanymi z rozwojem. Ponadto poprzez poszerzenie zainteresowania ogółu społeczeństwa palącą kwestią rozwoju samorządy mogą również przyczynić się do zwiększania stopnia integracji ludności napływowej. Działania związane z solidarnością i wymianą mogą stanowić okazję dla osób pochodzenia imigranckiego, aby na nowo odkryć swoją kulturę pochodzenia i pokonać uczucie wykorzenienia.

B Uwagi

10. **Pragnie przedstawić** szereg uwag, które wydają mu się istotne dla lepszego określenia miejsca władz lokalnych i regionalnych w europejskiej polityce na rzecz rozwoju.

11. **Zastanawia się** nad definicją współpracy zdecentralizowanej, która znajduje się w komunikacie (ramka wprowadzająca — strona 3 komunikatu). Wcześniej Komisja uznawała za współpracę zdecentralizowaną taką współpracę, która prowadzona była na szczeblu niższym niż krajowy, bez względu na charakter licznych wdrażających ją podmiotów. Komitet, ze swojej strony, pragnie przypomnieć, że poprzez współpracę zdecentralizowaną rozumie taką współpracę, w którą zaangażowane są konkretnie jednostki samorządu terytorialnego.

12. **Wzywa** Komisję do przyznania, że współpraca zdecentralizowana ma również znaczenie dla ochrony i poprawy stanu środowiska naturalnego i że — w skali lokalnej — stanowi ona odpowiedź na ogólnoswiatową troskę o zagrożenia związane ze zmianami klimatu, a także ułatwia ich uświadomienie danej ludności.

13. **Pragnie zauważyć**, że wzmianka o udziale władz lokalnych i regionalnych w finansowaniu w ramach pomocy państwa na rzecz rozwoju nie może przesłonić znaczenia ich wkładu jakościowego. Wartość dodana ich działań wynika przede wszystkim z faktu, że na szczeblu lokalnym opierają się one na partnerstwach, które postanowiły ustanowić, a nie na wdrażaniu zobowiązań poczynionych przez państwa. Można by zresztą powołać się na przykład samorządów małych rozmiarów, które nie dysponują dużymi środkami finansowymi, a które prowadzą istotne działania o dużym znaczeniu.

14. **Potwierdza, że** współpraca między samorządami terytorialnymi stanowi lokalny wymiar globalnej strategii na rzecz solidarności między regionami bogatymi i biednymi naszej planety. Samorządy potrafiły więc utworzyć zgrupowania oparte na różnych podstawach. Wysiłki podejmowane w celu koordynacji działań spotkały się z zadowoleniem wyrażonym w konkluzjach Rady Unii Europejskiej przyjętych w dniu 10 listopada 2008 r. i dotyczących komunikatu Komisji.

15. **Uznaje konieczność** harmonizacji działań podejmowanych w ramach współpracy na rzecz rozwoju na wszystkich szczeblach i jest zdania, że deklaracja paryska w sprawie skuteczności pomocy stanowi decydujący krok naprzód. Dlatego też oczekuje od Komisji, zastępowanej przez swoje delegacje w krajach korzystających z pomocy, aby w pierwszym rzędzie zajęła się wspieraniem użytecznych relacji zgodnie z zasadą pomocniczości oraz biorąc pod uwagę specyficzny charakter działań samorządowych.

16. Przystawianie ⁽¹⁾ polityki i strategii współpracy i rozwoju stanowi jedną z zasadniczych zasad deklaracji paryskiej na rzecz poprawy ładu administracyjno-regulacyjnego. **KR pragnie w szczególności podkreślić tę zasadę i jest zdania, że** współpraca zdecentralizowana dzięki bliskości, na jakiej jest oparta, szczególnie nadaje się do tego, aby ją wdrażać. W związku z tym **domaga się** postępów w pełnym włączaniu władz lokalnych i regionalnych krajów rozwijających się w politykę rozwoju i współpracy.

II. ASPEKTY OPERACYJNE

17. **Przyjmuje z wielkim zainteresowaniem** propozycję przedstawioną przez Komisję, aby przełożyć na konkretne działania uznanie władz lokalnych i regionalnych jako podmiotów rozwoju i pragnie przedstawić następujące spostrzeżenia:

Na temat zorganizowanego dialogu

18. **Uznaje za szczególnie pożądaną** propozycję Komisji, aby zorganizować wraz z samorządami terytorialnymi dialog na temat rozwoju. Stanowi ona odpowiedź na podejmowane przez ostatnie lata przez samorządy ciągłe wysiłki w celu uznania ich nie tylko za podmioty, lecz także za samodzielnych interlokutorów „międzynarodowych, dwustronnych i wielostronnych grup donatorów”.

19. **Z zadowoleniem przyjmuje** propozycję wysuniętą przez Komisję, aby pełnić funkcję punktu oparcia w ramach instytucji europejskich, uznając tę propozycję za w pełni zgodną z rolą przyznaną mu na mocy traktatów, tj. wyrażania stanowiska europejskich władz lokalnych i regionalnych.

(1) Upodmiotowienie jest pierwszym z „zobowiązań do partnerstwa”, które znalazły się w deklaracji paryskiej z 2005 r. Za sprawą tego zobowiązania „Państwa partnerskie sprawują pełną kontrolę nad swoimi politykami i strategiami rozwoju oraz zapewniają koordynację działań na rzecz rozwoju”. Zob. tekst deklaracji paryskiej oraz innych dokumentów dotyczących jej wdrażania na stronie OECD: www.oecd.org.

20. **Zobowiązuje się** do podjęcia koniecznych kroków w celu zorganizowania wraz z Komisją Europejską dorocznych konferencji dotyczących współpracy zdecentralizowanej zaproponowanych w komunikacie oraz **podziela** pomysły, by odbywały się one z udziałem „wszystkich podmiotów uczestniczących w systemie współpracy” na szczeblu europejskim, nie wykluczając innych uczestników — co oznacza, że Komisja Europejska mogłaby być reprezentowana jednocześnie przez zainteresowane dyrekcje generalne oraz przez swoje liczne delegacje z różnych regionów świata, jako pilotujące współpracę europejską na szczeblu krajowym. Poza Komitetem Regionów udział w konferencjach brałyby władze lokalne i regionalne UE oraz krajów rozwijających się, w tym za pośrednictwem swoich stowarzyszeń. Oprócz uruchomienia własnych środków Komitet ponownie wnioskuję o wsparcie finansowe ze strony Komisji Europejskiej. Aby członkowie Komitetu mogli w pełni zaangażować się w debaty podczas tych konferencji, byłoby wskazane, by odbywały się one tuż po sesjach plenarnych Komitetu Regionów, a jeśli to możliwe, pierwsze posiedzenie powinno mieć miejsce przed końcem 2009 roku.

Na temat narzędzi wspólnego podejścia

21. **KR z zadowoleniem przyjmuje** projekt Komisji dotyczący opracowania „wytucznych operacyjnych” i jednocześnie zastanawia się, czy będą one dotyczyć delegacji Komisji w różnych krajach — aby lepiej regulować stosunki z władzami lokalnymi i regionalnymi — czy też samych władz lokalnych i regionalnych. W każdym razie uznaje za pożądany każdy dokument, którego celem będzie wyjaśnienie roli różnych podmiotów, choćby tylko po to, aby sprzyjać tworzeniu powiązań między odpowiednimi działaniami.

22. Jeśli wytyczne te miałyby dotyczyć władz lokalnych i regionalnych, **jest zdania**, że muszą one uwzględniać specyficzny charakter współpracy zdecentralizowanej i doświadczenia, już potwierdzonego, władz lokalnych w tej dziedzinie. Ponieważ **uznaje**, że dążeniem jest nie tyle ukierunkowanie, co uwzględnienie *potrzeby informowania* władz lokalnych oraz pozwolenie im na zrozumienie celów, logiki, mechanizmów — nie mówiąc już o słownictwie — polityki rozwoju UE, której złożoność zbyt często sprawia, że zajmują się nią jedynie specjaliści.

23. Dlatego też **zaleca** opracowanie dokumentów w wyniku wspólnej pracy Komisji i władz lokalnych i regionalnych. Ważne jest, aby dokumenty te mogły być szeroko wykorzystywane, dzięki ich właściwej treści i jasnemu językowi, oraz aby stanowiły rzeczywisty wyraz zorganizowanego dialogu powierzonego Komitetowi Regionów. Pozwoliłoby to samorządom, zwłaszcza tym, które dysponują ograniczonymi zasobami ludzkimi na prowadzenie współpracy, na lepsze włączenie się w europejską dynamikę rozwoju i środowisko międzynarodowe.

Na temat określania podmiotów i działań współpracy zdecentralizowanej

24. **Pragnie przypomnieć**, że już w pierwszej swojej opinii w tej sprawie określenie podmiotów i działań współpracy zdecentralizowanej wydało mu się **priorytetem**. Wiedza w kwestii

tego, kto, co i gdzie robi jest niezbędna, aby móc docenić wkład tej formy współpracy, lecz również aby promować zbliżanie w ramach działań samorządów państw członkowskich na tym samym obszarze lub, mając na uwadze wzajemne uzupełnianie się, rozdzielać działania według dobrze pojętego interesu samorządów korzystających z pomocy.

25. **Zauważa z zadowoleniem**, że w swoich konkluzjach z dnia 10 listopada 2008 r. dotyczących komunikatu Komisji, Rada udzieliła swojego poparcia dla prac Komisji podejmowanych w tym celu „na podstawie dostępnych informacji”. Istnieją już bowiem zaczątki baz danych, budowanych czy to z inicjatywy państw członkowskich, czy też za pośrednictwem obserwatorium utworzonego w Barcelonie, które w ramach swojej działalności zbiera informacje dotyczące stosunków między władzami lokalnymi i regionalnymi w Europie i Ameryce Łacińskiej.

Na temat tworzenia nowych partnerstw

26. **Podkreślił właśnie** jak niezbędne i pilne jest poznanie już istniejących stosunków w ramach współpracy zdecentralizowanej, jeśli celem jest promowanie wymiany informacji i nowych partnerstw stanowiących odpowiedź na oczekiwania jednostek samorządów terytorialnych krajów rozwijających się, przed którymi stoją nowe obowiązki związane z coraz to bardziej powszechną polityką decentralizacji. Dlatego też Komitet **pragnie zwrócić uwagę** na konieczność ograniczenia do minimum ryzyka powstania niejasności i rozdrobnienia potencjalnie związanego z tworzeniem nowych partnerstw bez uwzględnienia tych już istniejących, które zamiast wzmocnić powiązania sprawowania rządów, od początku dublowałyby się nawzajem, czego właśnie należy unikać.

27. **Proponuje**, aby „nowe partnerstwa” miały raczej charakter jakościowy i **docenia** wsparcie dla propozycji wysuniętej we wcześniejszej opinii Komitetu Regionów, aby ustanowić środek promowania wymiany informacji: „giełda” współpracy zdecentralizowanej, o której mowa w komunikacie, powinna stanowić raczej narzędzie stałego dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi i między nimi we wszystkich regionach świata uczestniczących w działaniach w ramach współpracy zdecentralizowanej. Dlatego też **KR ma zamiar stworzyć i prowadzić**, wraz z Komisją Europejską, wyżej wspomnianą „giełdę” w postaci portalu internetowego, który stanowić będzie pewnego rodzaju wirtualną kontynuację dorocznych konferencji dotyczących współpracy zdecentralizowanej. Przy tworzeniu tej „giełdy” Komitet uwzględni istniejące inicjatywy, tak aby uniknąć powielania pracy.

Na temat wzmocnienia istniejących więzów między samorządami

28. **Jest świadomy**, że wszystkie więzy między samorządami lokalnymi UE i krajów rozwijających się nie stanowią działań z zakresu współpracy zdecentralizowanej sensu stricto, która pomaga samorządom partnerskim zorganizować swój rozwój zgodnie z zasadą sprawowania rządów.

29. **Podziela opinię**, że stosunki „przyjacielskie” mogą ewoluować w stronę działań o większym znaczeniu, jeśli bardziej znane wśród wszystkich władz lokalnych będą możliwości związane ze współpracą zdecentralizowaną. Jako instytucja europejska będąca przedstawicielem samorządów europejskich na wszystkich szczeblach, KR jest zdania, że może odegrać centralną rolę i przyczynić się do zwiększenia zaangażowania samorządów lokalnych i regionalnych w rozwój poprzez działania w ramach rzeczywistej współpracy zdecentralizowanej, które — stosownie do potrzeb władz partnerskich na szczeblu lokalnym i regionalnym — mogą czasami przekładać się na krótkoterminową wymianę techniczną.

30. Jak wcześniej zostało to podkreślone, już w pierwszej opinii w sprawie współpracy zdecentralizowanej **uznaje za podstawową** rolę przedstawicielstw lub krajowych stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych krajów partnerskich. Nie tylko tworzą one więzi i pozwalają na wymianę między przedstawicielami lokalnej władzy borykającymi się z podobnymi problemami, lecz również to właśnie one mogą nawiązać dialog z rządami centralnymi w celu określenia strategicznych priorytetów z właściwym uwzględnieniem władz szczebli niższych niż krajowy, których dotyczy rozwój.

31. Dlatego też **zaleca** sprzyjanie ich powstawaniu i organizowaniu się, w tym wspierając ustanawianie zgrupowań regionalnych, oraz wzywa do mobilizacji w tym celu, czy to poprzez wsparcie ze strony swoich odpowiedników z krajów europejskich, czy też przez Unię Europejską.

Dodatkowa uwaga

32. **Zdecydowanie zaleca**, aby czuwać nad **spójnością** zasad umieszczonych w tekście i w programach działań Unii Europejskiej, bez względu na obszar świata, którego to dotyczy i wykorzystywany instrument współpracy europejskiej. Na przykład zaleca:

- zbadanie związków między *mechanizmami pomocy budżetowej*, za pośrednictwem których przekazywane jest w większości

przypadków finansowanie UE i państw członkowskich, dotacjami udzielanymi władzom lokalnym przez rządy centralne i zakresem kompetencji, jakimi dysponują na mocy przyjętego w wielu państwach korzystających z pomocy prawodawstwa w odniesieniu do decentralizacji;

- karta na rzecz wspierania lokalnego sprawowania rządów potwierdza na kilka sposobów, co również zweryfikowano skądinąd w analizie przeprowadzonej przez Bank Światowy i OECD — że korzystna decentralizacja opiera się na dobrym współdziałaniu między różnymi szczeblami władzy, co zakłada trwałość i skuteczność szczebla centralnego. Dlatego też chciałby, aby w ramach oceny śródkresowej programu tematycznego „Podmioty niepaństwowe i władze lokalne w procesie rozwoju”, która ma mieć miejsce w 2009 r., zadano pytanie na temat właściwości wspierania „władz lokalnych” w krajach, gdzie, zgodnie z określeniem zawartym w programie, warunki są trudne;

- jeśli chodzi o dostępne środki finansowe, program tematyczny stanowi wierzchołek góry lodowej. KR chciałby, aby do dyspozycji zainteresowanych podmiotów, zarówno europejskich, jak i z krajów rozwijających się, przekazać szczegółowe informacje dotyczące sposobu, w jaki władze lokalne są rzeczywiście włączane we wdrażanie porozumień dotyczących współpracy, tak aby, jeśli zajdzie taka potrzeba, można było wprowadzić ulepszenia. W takich okolicznościach wiedza o dobrych praktykach i ich rozpowszechnianie byłyby pożądane.

33. **Jest zdania**, że, jako całość, dokument Komisji stanowi duży krok naprzód; należy podkreślić zawarte w nim pozytywne podejście do współpracy zdecentralizowanej wdrażanej przez władze lokalne i regionalne; **oświadcza**, że jest przekonany o silnej potrzebie ciągłego podtrzymywania konstruktywnego dialogu między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, aby wesprzeć w odpowiedni sposób zaangażowanie władz lokalnych zarówno europejskich, jak i z państw korzystających z pomocy, w proces współpracy i rozwoju. W związku z tym KR **pragnie i jest gotów** odgrywać w pełni swoją rolę, jako instytucja europejska gromadząca i reprezentująca europejskie władze lokalne na wszystkich szczeblach.

Bruksela, 22 kwietnia 2009 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE